

Lễ "Pa Sum" của người Khơ Mú

Người Khơ Mú ở Nghệ An thường làm lễ Pa Sum trước lúc tra hạt trên nương rẫy. Đây là lễ cầu khẩn trời đất, tổ tiên và các thần linh cho nương rẫy được bội thu.



Chủ lễ là người phụ nữ trong nhà. Bà đóng vai Mẹ lúa, tượng trưng cho sự sinh sôi, nảy nở. Trước tiên, Mẹ lúa dọn một khoảnh đất khoảng 2m², đủ để đặt mâm làm lễ cúng ở một chỗ tương đối bằng phẳng trên rẫy, gọi là Mất rúc. Mẹ lúa đặt mâm cúng vào giữa Mất rúc, trong mâm ngoài xôi, rượu, muối nhất thiết phải có một con gà luộc và con gà này phải là gà trống lông đen. Mẹ lúa trong trang phục cổ truyền chỉnh tề, trước mâm lễ đọc bài cúng, nội dung cầu khẩn Hroi Yvang (Thần Ông trời) làm cho mưa thuận gió hòa, Hroi Ptê (Thần Đất), Hroi Hre (Thần Nương rẫy) làm cho hạt giống mau nảy mầm, lên xanh tốt, bông to, hạt mẩy, muông thú không phá hoại. Mẹ lúa làm lễ xong, mọi người bắt tay vào tra hạt. Tra hạt xong Mẹ lúa làm lễ tưới nước, kết thúc lễ Pa Sum. Vào buổi chiều tối ngày tra hạt xong, Mẹ lúa bảo mọi người lấy nước rửa tay, rửa gậy chọc lỗ cho sạch, đứng trước chòi lúa. Sau đó, Mẹ lúa cầm ống nước đi vòng quanh chòi lúa, tưới nước ra xung quanh, vừa làm vừa khấn: "Tưới cho cây lúa mọc, cho cây lúa nảy mầm, cho hạt chắc bông dài, gốc lúa bằng gốc lau, bông lúa dài bằng quả núc nác...". Mẹ lúa khấn xong mọi người vào chòi ăn cơm, uống rượu, kết thúc công việc tra hạt.

Lễ Pa Sum là một lễ trong hệ thống các lễ tục nông nghiệp của người Khơ Mú. Nó phản ánh niềm tin của đồng bào vào thiên nhiên (trời, đất, nương rẫy...) có linh hồn, phản ánh ước muốn của họ về mùa màng bội thu, cuộc sống đầy đủ